

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

Факультет аудіовізуального мистецтва

Кафедра гуманітаристики та мистецтвознавства

**Силабус
навчальної дисципліни**

УКРАЇНСЬКА МОВА: АКАДЕМІЧНЕ ПИСЬМО

галузь знань **03 Гуманітарні науки**

спеціальність **034 Культурологія**

освітньо-
наукова
програма **КУЛЬТУРОЛОГІЯ**

рівень вищої освіти **третій (освітньо-науковий)**

Силабус склала:

доктор педагогічних наук, доцент

Білик Олена Миколаївна

Мова викладання: українська

Силабус затверджено на засіданні кафедри гуманітаристики та мистецтвознавства

Протокол № 2 від «25» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри гуманітаристики та мистецтвознавства

доктор мистецтвознавства, професор Світлана РИБАЛКО

Силабус затверджено на засіданні ради факультету культурології

Протокол від № 2 від “30” серпня 2021 року

Голова ради факультету

Олександр КРАВЧЕНКО

Гарант освітньо-наукової програми

Костянтин КИСЛЮК

1. Загальна інформація про дисципліну

1	Назва дисципліни	Українська мова за професійним спрямуванням
2	Викладач	Білик Олена Миколаївна
3	Контактні дані викладача (роб.тел., емейл)	olena_bilyk@xdak.ukr.education
4	Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова (ОЗК 1.1.3)
5	Рік підготовки	2
6	Семестр	3
7	Лекції (год.)	4
8	Практичні (семінарські, лабораторні) заняття (год.)	36
9	Самостійна робота (год.)	80
10	Індивідуальна робота (год.)	—
11	Кількість кредитів	4
12	Загальна кількість годин	120
13	Види поточного контролю	поточне опитування, контрольні тестування, доповідь за презентаціями, контрольні роботи
14	Вид підсумкового контролю	екзамен

2. Анотація дисципліни

2.1. Місце дисципліни в програмі навчання

Навчальна дисципліна «Українська мова: академічне письмо» покликана допомогти здобувачам вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти сформувати комплекс необхідних у практичній професійній діяльності теоретичних знань і практичних навичок щодо використання української мови в науковому дискурсі. Вивчення дисципліни «Українська мова: академічне письмо» формує навички україномовної наукової письмової комунікації, знайомить з особливостями наукового стилю мовлення та спрямоване на розвиток культури мовлення й мислення особистості. Зміст дисципліни має на меті не лише узагальнити й систематизувати знання з української мови, набуті здобувачами вищої освіти в школі, а й сформувати мовну особистість дослідника, обізнану з культурою писемного наукового мовлення, яка повною мірою використовує набуті знання, уміння й навички для оптимальної мовної поведінки в україномовному науковому дискурсі.

2.2. Пререквізити та постреквізити дисципліни

«Українська мова: академічне письмо» як навчальна дисципліна функціонує й розвивається у нерозривному зв'язку як із дисциплінами циклу загальної та мовної підготовки («Іноземна мова в науковій комунікації», «Філософія: теорія та методологія пізнання», «Культурологія», «Організація та методика НДР»), так і з фаховими дисциплінами, зокрема «Управління науковими проектами...». Набуті під час її вивчення компетентності є корисними для участі в «Дослідницькому семінарі», проходження науково-педагогічної практики, написання дисертації.

У процесі занять здобувачі вищої освіти підвищують рівень знань з сучасного українського наукового мовлення, збагачують мовленнєвий запас спеціальними термінами, покращують рівень орфографічної та пунктуаційної грамотності, культуру писемного наукового спілкування. Складовою частиною курсу є самостійне опрацювання відповідної наукової літератури, спрямованої на розвиток навичок складання та редагування наукових текстів різних жанрів.

2.3. Мета вивчення дисципліни здобувачами вищої освіти спеціальності 034«Культурологія» полягає у формуванні комплексу необхідних у практичній науковій діяльності теоретичних знань і практичних навичок щодо наукових текстів українською мовою.

2.4. Завдання вивчення дисципліни

- 1.Сформувати чітке й правильне розуміння ролі державної мови в науковій діяльності;
- 2.Забезпечити засвоєння теоретичних засад нормативності української літературної мови та дотримання вимог писемного наукового мовлення;
- 3.Виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у писемному спілкуванні;
- 4.Ознайомити здобувачів вищої освіти з основними ознаками й особливостями наукового стилю сучасної української літературної мови;
- 5.Поліпшити орфографічну й пунктуаційну грамотність науковців-дослідників, розвинути вміння та навички правильного складання, написання й оформлення текстів наукового стилю мовлення;
- 6.Сформувати навички оперування фаховою термінологією, редагування, коригування й перекладу наукових текстів;
- 7.Виробити навички правильного вживання мовних засобів залежно від сфери й мети наукового спілкування;
- 8.Розвивати творче мислення здобувачів вищої освіти, академічну культуру та академічну грамотність;
- 9.Ввиховати повагу до української літературної мови, до мовних традицій українського народу.

2.5. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни

Загальні компетентності:

ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК3. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Професійні компетентності:

ФК2. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та мовами країн ЄС, глибоке розуміння наукових текстів, написаних іноземними мовами за напрямом досліджень.

ФК5. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

ФК8. Здатність до формування системного наукового світогляду, загальнокультурного кругозору, соціальних компетентностей, необхідних для здійснення ефективної науково-педагогічної діяльності.

2.6. Результати навчання

Результати вивчення даної освітньої компоненти деталізують такі програмні результати навчання:

ПРН2. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми культурології державною й іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

ПРН5. Володіти категоріальним апаратом сучасної культурології, вміти формулювати результати власних досліджень відповідно до академічних критеріїв та адаптувати їх до освітніх потреб та практичної реалізації.

ПРН9. Здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

3. Політика дисципліни

3.1. Політика виставлення оцінок (пропущені заняття, відпрацювання пропусків): кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених здобувачам вищої освіти критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу здобувача вищої освіти; у випадку невідпрацювання здобувачем вищої освіти усіх передбачених

занять до іспиту він не допускається; пропущені заняття обов'язково мають бути відпрацьовані. Форму і час відпрацювання здобувач вищої освіти та викладач взаємопогоджують.

3.2. Політика академічної поведінки та доброчесності (плагіат, поведінка в аудиторії): конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись в академічних групах з викладачем, необхідно бути взаємно толерантним, поважати думку іншого. Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі. Недопустимі підказки і списування у ході практичних занять, на контрольних роботах та на іспиті.

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, рефератах під час складання екзаменів тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю помічено списування, здобувач вищої освіти втрачає право отримати бали за тему. Якщо це відбулось в процесі іспиту — здобувач вищої освіти отримує тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю.

Корисні посилання:

<https://zakonodavstvo.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_kpad18.pdf

Норми академічної етики: дисциплінованість; дотримання субординації; чесність; відповідальність; робота в аудиторії з відключеними мобільними телефонами.

4. Програма навчальної дисципліни

Тематика курсу					
Тема, план лекції та зміст практичного заняття	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Академічна культура та академічна доброчесність. Інтелектуальна власність і її порушення. Авторське право. Принципи академічної доброчесності. Основні прояви академічної недоброчесності. Документація ХДАК щодо політики дотримання академічної доброчесності.	Лекція Практичне заняття	1, 3, 4, 6, 8, 12,13, 14, 25	2 2	5 балів	
Тема 2. Академічне письмо як різновид наукової комунікації Науковий стиль, науковий текст, академічна комунікація, академічне письмо: інтегральне та диференційне. Основні характеристики наукового стилю мовлення (функції, підстилі, їх жанри). Мовні засоби наукового стилю. Жанри академічного письма: первинні та вторинні.	Лекція Практичне заняття	7, 9,10, 11. 12, 21,23, 28, 31, 33	2 2	5 балів	
Тема 3. Характеристики наукового тексту Наукове знання як специфічний зміст наукового тексту. Інформативність, членованість, зв'язність, лінійна послідовність,	Практичне заняття	7, 9,10, 11. 12, 21,23, 28, 31, 33	4	10 балів	

цілісність, перспекція, модальність, завершеність як основні категорійні ознаки академічного тексту. Основні властивості наукового знання. Моделювання наукового знання.					
Тема 4. Види академічних текстів Репрезентаційні й аргументаційні форми мовлення в академічній комунікації, їх типи та особливості. Текст-розповідь. Текст-опис. Текст-міркування. Текст-доказ. Текст-визначення.	Практичне заняття	5, 7, 9,10, 11. 12, 16, 21, 22, 23, 24, 26, 28, 31, 33	6	10 балів	
Тема 5. Структура академічного тексту Абзац як структурний елемент академічного тексту і засіб реалізації категорій зв'язності й цілісності. Структура абзацу. Роль першого речення в абзаці. Логіко-смісловий аналіз побудови речень та абзаців. Типи зв'язків речень в абзаці. Доцільність / недоцільність використання лексичних повторів. Способи і засоби досягнення точності, послідовності, зрозумілості. Аналіз і синтез матеріалу.	Практичне заняття	5, 7, 9,10, 11. 12, 16, 21, 22, 23, 24, 26, 28, 31, 33, 34, 35	6	10 балів	
Тема 6. Інтертекстуальність академічного тексту. Бібліографічний опис джерела Поняття про свій / чужий текст. Різновиди компресії академічного тексту. Конспектування. Реферування. Тезування. Анотування. Групування джерел. Систематизація матеріалу. Переказ, перефразування, компіляція і плагіат. Посилання, перепосилання та цитування, перецитування, самоцитування: доцільність, вмотивованість, аргументованість, коректність. Цитати. Покликання. Бібліографічний пошук. Оформлення бібліографічного опису джерела.	Практичне заняття	2, 5, 7, 9,10, 11. 12, 16, 21, 22, 23, 24, 26, 28, 31, 33, 34, 35	8	10 балів	

Тема 7. Академічний текст як об'єкт редагування Види правки академічного тексту. Правка-вчитування. Правка-скорочення. Правкадоопрацювання. Правка-переробка. Факт в академічному тексті. Перевірка фактичного матеріалу. Перевірка логіки викладу та композиції наукового тексту. Дотримання психологічних засад створення академічного тексту.	Практичне заняття	2, 5, 7, 9,10, 11. 12, 16, 21, 22, 23, 24, 26, 28, 31, 33, 34, 35	8	10 балів	
Разом підсумковий контроль (іспит)			40	60	

5. Тематика практичних занять

Практичне заняття № 1

Тема: «Академічна культура та академічна доброчесність»

Література: 1, 3, 4, 6, 8,12, 13, 14, 25.

Практичне заняття № 2

Тема: «Академічне письмо як різновид наукової комунікації»

Література: 7, 9,10, 11. 12, 21,23, 28, 31, 33.

Практичне заняття № 3и(4 год.)

Тема: «Характеристики наукового тексту»

Література: 7, 9,10, 11. 12, 21,23, 28, 31, 33.

Практичне заняття №4 (6 год.)

Тема: «Види академічних текстів»

Література: 5, 7, 9,10, 11. 12, 16, 21, 22, 23, 24, 26, 28, 31, 33.

Практичне заняття № 5 (6 год.)

Тема: «Структура академічного тексту»

Література: 2, 5, 7, 9,10, 11. 12, 16, 21, 22, 23, 24, 26, 28, 31, 33, 34, 35.

Практичне заняття №6 (8 год.)

Тема: «Інтертекстуальність академічного тексту. Бібліографічний опис джерела»

Література: 2, 5, 7, 9,10, 11. 12, 16, 21, 22, 23, 24, 26, 28, 31, 33, 34, 35

Практичне заняття №7 (8 год.)

Тема: «Академічний текст як об'єкт редагування»

Література: 2, 5, 7, 9,10, 11. 12, 16, 21, 22, 23, 24, 26, 28, 31, 33, 34, 35.

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Документація ХДАК щодо політики дотримання академічної доброчесності.	6
2	Мовні засоби наукового стилю.	10
3	Основні властивості наукового знання. Моделювання наукового знання.	14
4	Репрезентаційні й аргументаційні форми мовлення в академічній комунікації, їх типи та особливості.	10
5	Способи і засоби досягнення точності, послідовності, зрозумілості. Аналіз і синтез матеріалу.	10
6	Бібліографічний пошук. Оформлення бібліографічного опису джерела	10
7	Редагування власних наукових текстів	20
	Разом	80

7. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Рівень досягнення запланованих результатів навчання перевірятиметься за допомогою таких форм контролю:

- 1) взаємодія, вступ у комунікацію, здатність бути зрозумілим та толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові особливості – бесіди, моделювання комунікативних ситуацій;
- 2) знання, розуміння та дотримання етичних принципів професійної діяльності дослідника – тестування, поточне опитування, моделювання практичних комунікативних ситуацій професійного спілкування;
- 3) демонстрація соціально відповідальної та свідомої поведінки, слідування гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності – презентації та виступи на наукових та офіційно-ділових заходах, групова дискусія, підготовка текстів наукового стилю мовлення (план, тези, конспект, анотація, реферат, рецензія, відгук, стаття);
- 4) здійснення процедур удосконалення наукових текстів різних жанрів – реферати, презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- 5) підсумкова та екзаменаційна контрольна робота.

Методи навчання

Лекції, лекції-візуалізації, інтерактивні лекції, практичні заняття з поясненням теорії та виконанням евристичних практичних завдань, розвиваюче навчання із застосуванням діалогічного методу, ділові ігри (відтворення комунікативних професійних ситуацій, пошук способів розв'язання складних комунікативних ситуацій за допомогою набору етикетних формул, оформлювання ділової фахової документації), роз'яснення та інструкції до практичних завдань, мозковий штурм; евристичні бесіди; контекстне навчання; робота в Інтернеті, самостійна робота, написання рефератів, метод проектів; case-study.

8. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Форми контролю

Усне опитування, поточне тестування, оцінка за реферат, оцінки за відповіді на практичних заняттях, оцінки за письмові роботи, підсумковий контроль (письмовий тест, іспит).

Розподіл балів за формами контролю:

- виконання практичного завдання — 1-3 бали;
- усне опитування — 1-2 бали;
- письмове тестування — 1-3 бали;
- підготовка та виступ з рефератом — 1-3 балів.

Можлива кількість балів, набраних до підсумкової форми контролю: 60 балів.

Всього: 100 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточна успішність							Іспит	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	40	100
5	5	10	10	10	10			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання

Критерії оцінювання	Кількість балів	
	<i>іспит</i>	
Здобувач вищої освіти глибоко засвоїв програмовий матеріал в усіх видах мовленнєвої діяльності, вільно володіє ним, послідовно і логічно викладає його, тісно ув'язує теорію з практикою, правильно обґрунтовує прийняття рішення, уміє самостійно узагальнити і викласти суть розглянутої проблеми, не відчуває труднощів з відповідями при зміні завдань. Із загального обсягу здобувач правильно виконує 90-100 % завдань.		35-40

Здобувач вищої освіти в повному обсязі опанував матеріал, але зробив декілька незначних помилок. Демонструє високий рівень розуміння та узагальнення матеріалу (кількість вірних відповідей складає 80-89%). Може правильно застосувати теоретичні положення під час вирішенні практичних завдань, але потребує додаткових запитань і уточнення окремих відповідей. Уміє правильно вибирати та вживати лексичні та граматичні одиниці в аналізованих та продукованих наукових текстах. Правильно розуміє логічні зв'язки у тексті, але допускає помилки щодо виокремлення певних лексико-стилістичних особливостей наукового тексту	31-34
Здобувач вищої освіти в повному обсязі опанував матеріал теми. Демонструє достатній рівень розуміння та узагальнення матеріалу (кількість вірних відповідей 65- 79%). Уміє вибирати та вживати лексичні та граматичні одиниці в аналізованих та продукованих наукових текстах, але зробив значні помилки, є невеликі проблеми з розумінням наукового тексту. Виокремлює науковий стиль тексту, але не вміє пояснити його лексико-стилістичні та граматичні особливості.	21-30
Здобувач вищої освіти не в повному обсязі опанував матеріал теми. Демонструє низький рівень розуміння та узагальнення матеріалу (має багато помилок, вірно виконано тільки 50-64% завдань). Робота виконана на недостатньому рівні із значними недоліками (недостатньо розкрити логічні і зв'язки у тексті, не може виокремити та пояснити лексико-стилістичні та граматичні особливості аналізованих текстів. Наявні проблеми з розумінням тексту.	9-20
Здобувач вищої освіти в недостатньому обсязі опанував матеріал теми, виконана робота має багато значних недоліків (Наявні значні проблеми з розумінням тексту, вірно виконані завдання нижче 50 %, невчасна подача виконаної роботи, неохайність подання тощо)	1-8
Здобувач вищої освіти відсутній під час проведення підсумкового контролю	0

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Навчальні посібники, підручники;	1-13
2.	Силабус;	1-13
3.	Зразки офіційно-ділових та наукових текстів для практичних занять;	1-13
4.	Засоби підсумкового контролю (тестові завдання для підсумкового контролю, контрольні роботи)	1-13

10. Рекомендована література до курсу

Основна література

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : кол. моногр. / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро : ДРІДУ НАДУ. 2017. 169 с.
2. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання: ДСТУ 8302:2015 / Нац. стандарт України. Вид. офіц. Введ. з 01.07.2016. Київ : УкрНДНЦ, 2016. – 16 с. (Інформація та документація).
3. Закон України «Про вищу освіту» // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
4. Закон України «Про освіту» // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
5. Зубков М. Г. Норми і культура української мови фахової спрямованості. Харків : Арій, 2018. 608 с.
6. Ковальова А. Проблеми академічного плагіату та авторського права у цифровому просторі України // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики: зб. наук. пр. Київ, 2013. Ч. 21: Електронні інформаційні ресурси. С. 61–71.
7. Мацько Л. І. Культура української фахової мови: навч. посібник. Київ : Вид. центр "Академія", 2007. 361 с.
8. Плагіат у студентських роботах: методи виявлення та запобігання: метод. посіб. / за ред. Н.В. Стукало. Дніпропетровськ : ДНУ імені Олеса Гончара, 2013. 44 с.
9. Ревуцька С.К. Курс лекцій з дисципліни «Академічне письмо». Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2018. 81 с.
10. Семенов О.М., Фаст О. Л. Академічне письмо: лінгвокультурологічний підхід: навч. посіб. Суми : СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2015. 220 с.
11. Семенов О. М. Культура наукової української мови: навч. посібник. Київ : Вид. центр "Академія", 2010. 260 с.
12. Шліхта Н., Шліхта І. Основи академічного письма: Методичні рекомендації та програма курсу. Київ, 2016. 61 с.

Допоміжна

13. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд досліджень освітньої політики»; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. Київ: Таксон, 2016. 234 с.
14. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : кол. моногр. / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.
15. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити : навч. посіб. / за ред. О. Сербенської. Львів : Світ, 1994. 150 с.
16. Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо. Київ. : Книга, 2010. 251 с.
17. Богдан С. К. Мовний етикет українців: традиції і сучасність. Київ : Рідна мова, 1998. 475 с.
18. Волощак М. Й. Збірник мовно-стилістичних порад лінгвістів, літературознавців, публіцистів. Київ : Марія Волощак, 2010. 198 с.
19. Дороз В. Ф. Українська мова в діалозі культур : навч. посіб. Київ : Ленвіт, 2010. 320 с.
20. Жайворонок В. В., Бріцин В. М., Тараненко О. О. Українська мова в професійній діяльності : навч. посіб. Київ : Вища школа, 2006. 431 с.
21. Зарицький М. С. Актуальні проблеми українського термінознавства : підручник для студ. вищих навч. закл. Київ : НТУ «КП», 2007. 128 с.
22. Кизилова В. В. Теорія і практика мовленнєвої комунікації : навч. посіб. Луганськ : ЛНУ, 2011. 183 с.
23. Культура фахового мовлення : навч. посіб. для ВНЗ / Бабич Н. Д., Герман К. Ф., Скаб М. В. та ін. 2-ге вид. Чернівці : Книги ХХІ, 2006. 571 с.
24. Левченко О. П. Науковий стиль : культура мовлення : навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2012. 204 с.
25. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності // Упорядники матеріалів: В.Бахрушин, Є. Ніколаєв. URL: https://drive.google.com/file/d/1IJtjefmfqO1uNCn4p9cT5g6_58h0Csq9/view.

26. Пономарів О. Д. Культура слова : мовностилістичні поради : навч. посіб. 4-те вид., доп. Київ : Либідь, 2011. 271 с.
27. Савчин Т. О. Мова і ділове спілкування : норми, етикет, діловодство : навч. посіб. Тернопіль : ТДПУ, 2002. 63 с.
28. Семенов О. М. Культура української наукової мови : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2010. 386 с.
29. Семенюк О. А., Паращук В. Ю. Основи теорії мовної комунікації : навч. посіб. Київ : Академія, 2010. 237 с.
30. Стахів М. О. Український комунікативний етикет : навч.-метод. посіб. Київ : Знання, 2008. – 245с.
31. Типологія помилок у науковому тексті : зб. наук. праць / відповід. ред. Т. В. Симоненко. Черкаси : ЧНУ, 2011. 118 с.
32. Чак Є. Складні випадки правопису та слововживання. Київ : А. С. К., 1998. 272 с.
33. Читай і знай! : довідник-практикум з граматики та стилістики сучасної української мови : посіб. для вищ. навч. закл. / Н. Я. Дзюбишина-Мельник та ін. 2-ге вид. Київ : Києво-Могилянська академія, 2008. 198 с.
34. Bailey S. Academic writing: a handbook for international students. London, New-York: Routledge, 2011. 314 p.
35. Zobel J. Writing for Computer Science. London: Springer-Verlag London Ltd, 2014. 285 p.

Словники

36. Бук С. Н. 3000 найчастотніших слів наукового стилю сучасної української мови. Львів : ЛНУ, 2006. 191 с.
37. Великий тлумачний словник сучасної української мови : 170 000 слів та словосполучень / уклад. М. Д. Василега-Дерибас, О. В. Дмитрієв, Г. В. Латник, Г. В. Степенко; голов. ред. В. Т. Бусел. Київ : Ірпінськ: ВТФ «Перун», 2004. 1426 с.
38. Войналович О., Моргунюк В. Російсько-український словник наукової і технічної мови (термінологія процесових понять). Київ : Вирій ; Сталкер, 1997. 256 с.
39. Гнатишена І. М., Кияк Т. Р. Словник інтернаціональних терміноелементів грецького та латинського походження в сучасній термінології. Київ : Academia, 1996. 104 с.
40. Головащук С. І. Орфографічний словник складних слів української мови : понад 23 000 слів. Київ : Наук. думка, 2008. 287 с. – (Словники України).
41. Головащук С. І. Російсько-український словник сталих словосполучень. Київ : Наук. думка, 2001. 640 с.
42. Головащук С. І. Словник наголосів. Київ : Наук. думка, 2003. 320 с.
43. Головащук С. І. Українське літературне слововживання : словник-довідник. Київ : Наук. думка, 2004. 448 с.
44. Гринчишин Д., Капелюшний А., Сербенська О., Терлак З. Словник-довідник з культури української мови. 3-те вид., випр. Київ : Знання, 2006. 367 с.
45. Гринчишин Д., Сербенська О. Словник паронімів української мови. Київ : Освіта, 2008. 320 с.
46. Єрмоленко С. Я. Новий російсько-український словник-довідник. Київ : Довіра, 1999. 797 с.
47. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови. Київ : Вид-во «Українська книга», 2004. 480 с.
48. Караванський С. Російсько-український словник складної лексики (містить 35 000 перекладів рос. слів, грам. форм та ідіом). Київ : ВЦ «Академія», 1998. 709 с. (Словники ХХ століття).
49. Культура української мови на щодень / Н. Я. Дзюбишина-Мельник Н. Я., Н. С. Дужик, С. Я. Єрмоленко [та ін.]. Київ : Довіра, 2000. 169 с. (Бібліотека серії «Словники України»).
50. Новікова О. О., Воробйова Д. А. Українська мова фахового спрямування : словник-довідник. Донецьк : НОУЛДЖ, 2011. 209 с.
51. Полюга Л. М. Словник антонімів. Київ : Радянська школа, 1987. 173 с.
52. Розмовляйте і пишiть правильно : словник-довідник / авт.-упоряд. О. С. Ващук. Луцьк : Вежа, 2007. 119 с.
53. Словник іншомовних слів / за ред. Л. О. Пустовіт. Київ : Довіра, 2000. 1081 с.
54. Словник синонімів української мови: У 2-х т. / А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк, С. І. Головащук, Г. Н. Горюшина; Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України й Інститут української мови НАН України. Київ : Наук. думка, 2001. 1026 с.
55. Словник труднощів української мови : близько 100 000 слів / уклад. О. М. Уліщенко ; за заг. ред. В. С. Калашника. Харків : Весна : Співак, 2010. 927 с.
56. Тихоненко О. В., Войчук Н. Г. Словник типових мовних зворотів. Харків : ХНАУ, 2010. 304 с.

57. Українсько-російський словник наукової термінології / за заг. ред. Л. О. Симоненко. – Київ ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2004. 416 с.

58. Шевчук С. В. Російсько-український словник ділового мовлення. Київ : Вища школа, 2001. 351 с.

Інтернет ресурси

<http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm> (Українська мова : Енциклопедія)

<http://ulif.mon.gov.ua> (Український лінгвістичний портал)

www.domivka.net/forum/archive/index.php/t-6037.html (Рожанківський Р. Синтаксично-стилістичні риси науково-технічної мови)

www.novamova.com.ua

www.mova.info

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf> (Український правопис (нова редакція))

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/osnovni-zminy%202019.pdf>
(Стислий огляд основних змін у новій редакції «Українського правопису» (2019))

Інформаційні ресурси

1. <http://lib-hdak.in.ua> – сайт бібліотеки Харківської державної академії культури.

2. <http://korolenko.kharkov.com> – сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка.

3. <http://www.nbuv.gov.ua> – сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.